

ADHD-foreningen • Afasiforbundet i Norge • Autismeforeningen i Norge • Cerebral Parese-foreningen • Dysleksiforbundet i Norge • Forbundet Tenner og Helse
• Foreningen for Blødere i Norge • Foreningen for Fragilt X- Syndrom • Foreningen for Hjerterykke barn • Foreningen for Kroniske Smertepasienter • Foreningen
for Muskelsyke • Foreningen for Søvnnykdommer • Hørselshemmedes Landsforbund • Interesseforeningen for LMBB syndrom • Klinfofetterforeningen
i Norge • Landsforeningen for kombinert syns- og hørselshemmede/døvblinde • Landsforbundet for Utviklingshemmede og Pårørende • Landsforeningen
Alopecia Areata • Landsforeningen for hjerte- og lungesyke • Landsforeningen for Huntingtons Sykdom • Landsforeningen for Nyrepasienter og Transplanterte
• Landsforeningen for Pårørende Innen Psykiatri • Landsforeningen for Trafikkskadde i Norge • Landsforeningen mot Fordøyelsesnykdommer • Leverforeningen
• Marfanforeningen • Mental Helse Norge • Momentum • Morbus Addisona Forening • Multipel Sklerose Forbundet i Norge • Norges Astma -og Allergiforbund
• Norges Diabetesforbund • Norges Døveforbund • Norges Fibromyalgi Forbund • Norges Myalgisk Encefalopati Forening • Norges Migreneforbund • Norges
Parkinsonforbund • NORILCO • Norsk Kraniofacial Forening • Norsk Cøllikforening • Norsk Dymellforening • Norsk Epilepsiforbund • Norsk Forening for
Anafres • Norsk Forening for Cytetisk Fibrose • Norsk Forening for Ehlers-Danlos Syndrom • Norsk Lymfødemforening • Norsk Forening for Nevrofibromatose
• Norsk Forening for Osteogeneis Imperfecta • Norsk forening for Tuberos Sklerose • Norsk Hemokromatoseforbund • Norsk Immunaviktforening • Norsk
Interesseforening for Kortvokste • Norsk Interesseforening for Stamme • Norsk Keratoseforening • Norsk Landsforening for Laryngektomerte • Norsk Tourette
Forening • Norsk Porfyriforening • Norsk Peoriasisforbund • Norsk Revmatikerforbund • Norsk Thyreoidforbund • Prostatakrefteforeningen (PROFO)
• Ryggforeningen i Norge • Rådgivning om splæforstyrrelser • Ryggmargbrokk- og Hydrocephalusforeningen • Støtteforening for Kreftsye Barn • Turner
Syndrom Foreningen i Norge • Vestlandske Blindeforbund

Miljøverndepartementet

Pb 8013 Dep
0030 Oslo

Vårt arkiv: B08BTL-015
Vår fil: 402
Saksbeh: Berit Therese Larsen

Oslo, 13. mars 2008

Innspill til rikspolitiske retningslinjer for universell utforming

Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon (FFO) er positive til at det nå foreligger et utkast til rikspolitiske retningslinjer for universell utforming, som skal legges til grunn for all planlegging etter plan- og bygningsloven. FFO tror at sikring av universell utforming i planleggingen vil bidra til en positiv utvikling, og få en god effekt i samfunnet generelt.

Utkastet inneholder mange gode initiativer og grep, som er nødvendige for å oppnå resultater. Det gjelder både fysiske krav som skal etterstrebes i planleggingen, og bestemmelser om ansvarsforhold og saksbehandling. Det er også positivt at det stilles tydelige krav til medvirkning, kartlegging og dokumentasjon.

Generelt om språket

FFO mener innledningsvis at både retningslinjene og utdypende forklaring og veiledning trenger en generell språkvask, og en oppstramning i begrepsbruken. Vi mener også at språket og de faglige termene gjennomgående er vanskelig tilgjengelig. Retningslinjene med tilhørende veiledning må, for å kunne virke etter hensikten, kunne forstås og brukes av alle som har interesser i dem, som politiske partier, interesseorganisasjoner og kommune- og fylkesstyrer. Hvis formuleringer i retningslinjene er vanskelig tilgjengelig av tekniske årsaker, må veilederen avklare innholdet i disse.

Et eksempel på en uklar formulering er i punkt 2: "Retningslinjene bør brukes i øvrig forvaltningsvirksomhet innenfor de rammene sektorlovene gir". Formuleringen forklares i veilederen slik: "Som eksempel vises det til at sektormyndigheten bør følge opp planlegging av universelt utformede utearealer, gangveier og atkomst til bygninger med krav til tekniske løsninger inne i et bygg."

Hva betyr dette? Betyr det at sektormyndigheten, med utgangspunkt i sektorloven, skal følge retningslinjene for universell utforming når det gjelder tekniske løsninger i bygg de forvalter? Og hva betyr det? Gjelder det indre tekniske løsninger som ikke en omtalt i plan- og bygningsloven, eller gjelder det overgangen ute/inne?

Et annet eksempel finner vi under punkt 3a om ansvarsforhold:

"Forslagsstiller skal sørge for nødvendig medvirkning etter punkt 4c, og at planforslaget tilfredsstiller kravene til fysisk utforming i punkt 5".

Hvem er "forslagsstilleren"? Er det byggherren, arkitekten, ansvarlig entreprenør, utfører eller prosjekterende? Eller er det Miljøverndepartementet, som har "foreslått" retningslinjene? Og hva slags forslag snakker man om – er det forslag til ny reguleringsplan, bebyggelsesplan og/eller en vanlig byggesak? Det står nærmere om forslagsstiller i punkt d):

Forslagsstiller har et selvstendig ansvar for nødvendig medvirkning fra organisasjoner, brukergrupper og enkeltpersoner. Ansvaret er tilsvarende kommunens ansvar etter punkt 4c. I tillegg skal forslagsstiller sørge for at planforslaget tilfredsstiller kravene til fysisk utforming i punkt 5. På denne måten blir viktige hensyn knyttet til universell utforming avklart så tidlig som mulig i planprosessen.

For oss blir dette ikke klarere.

Vi stiller oss også undrende til formuleringene i retningslinjenes punkt 5, krav til fysisk utforming. Her heter det bl.a. at følgende skal etterstrebnes:

- "I planleggingen tas det særlig hensyn til....."
- "Byggeområder planlegges utformet....."

Det kan her se ut som at dette er slik det fungerer i dag. FFO går ut fra at det ikke er meningen, men at man har tenkt at det skal bety noe sånt som "I planleggingen skal det tas særlig hensyn til ..." og "Byggeområder skal planlegges utformet". Hvis det er det som menes, ber vi om at "skal" tas inn. Uansett må setningen tydeliggjøre et ansvarsforhold.

Nærmere om de enkelte punktene:

1. Nasjonale mål for universell utforming

Under dette punktet står det om universell utforming at det innebærer en inkluderende planlegging og utforming av produkter og omgivelser, og at universell utforming legger til grunn mangfoldet av mennesker og tilstreber løsninger som kan brukes av alle.

Dette er ikke en fullverdig definisjon av universell utforming. Selv om hele definisjonen står i den utdypende forklaringen og veilederen, mener FFO definisjonen på universell utforming bør stå først under punkt 1, og at det som står om planlegging bør komme som et tillegg i forhold til hva universell utforming er innen dette området.

2. Virkeområde og formål

FFO er enig med Miljøverndepartementet i at universell utforming i planleggingen alene ikke tilstrekkelig for å nå det nasjonale mål om at alle mennesker i hele landet skal ha like muligheter til å utvikle sine evner og leve gode og meningsfulle liv. Vi mener også det er viktig, slik det understrekes i utkastet, å sikre at retningslinjene også brukes i "øvrig forvaltningsvirksomhet innen de rammene sektorlovene gir".

FFO har tatt kontakt med Miljøverndepartementet for å få vite noe mer om hva som ligger i dette, og har oppfattet det slik at det er uklart foreløpig. FFO vil derfor spille inn at man klargjør dette i de ferdige retningslinjene, slik at det framgår tydelig hvilke forvaltningsnivåer dette er, og hvilke sektorlover det gjelder.

FFO tror det er nødvendig at det framgår tydelig om eksempelvis transportsektoren og planlegging innen dette området også skal skje etter de rikspolitiske retningslinjene. Dette for å sikre at det skjer i praksis. Vi mener også at de ulike sektorene som omfattes bør informeres spesielt om retningslinjene, og hva de innebærer for planlegging innen deres område.

3. Ansvarsforhold

FFO mener det er viktig at ikke bare kommunen eller fylkeskommunen, når de har rollen som saksbehandler, har ansvar for at universell utforming er ivaretatt i forslaget. Det er derfor bra at også "forslagsstiller" er ansvarliggjort under punkt 3. FFO mener imidlertid at det ikke framgår tydelig nok hva en "forslagsstiller" er. Vi mener det bør tydeliggjøres at dette for eksempel er byggherre, hvis det er det som menes med "forslagsstiller", og eventuelt andre som kan være forslagsstillere.

4. Krav til den kommunale planprosessen

Det er positivt at det er nedfelt krav om brukermedvirkning i planprosessen, og at det spesifikt står at relevante organisasjoner, brukergrupper og enkeltpersoner får anledning til å delta, slik at synspunkter, kunnskap og erfaringer kommer frem.

Det er også positivt at det stilles krav om at de vurderingene som er gjort skal dokumenteres.

5. Fysiske krav

FFO har en kommentar i forhold til det som står i utdypende forklaring til retningslinjene om at universell utforming som strategi forutsetter at den enkelte samfunnssektor også stiller krav til fysisk utforming som ikke kan hjemles i en arealplan, for eksempel krav til fysisk utforming av bygninger, produkter og tjenester. Vi er usikre på hva som menes med fysisk utforming av tjenester, og ber om en utdyping i veiledningen av hva som ligger i dette.

6. Innsigelse og klage

Det er positivt at det stilles krav om at berørte statlige fagorgan, fylkeskommune og nabokommune har adgang til å fremme innsigelse der kommunale planer er i strid med rikspolitiske retningslinjer for universell utforming. Det er også bra at retningslinjene gir grunnlag for å påklage enkeltvedtak etter plan- og bygningsloven.

FFO mener imidlertid man bør ta inn at som en del av revisjonen som skjer i etterkant av alle prosjekter, skal det også kontrolleres at universell utforming er ivaretatt i gjennomføringen. Hvis dette ikke er i henhold til den godkjente planen, bør man iverksette sanksjoner.

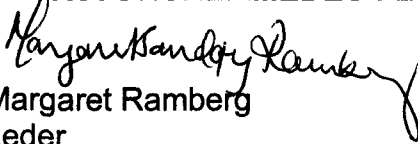

Hva er rikspolitiske retningslinjer?

Avslutningsvis vil vi kommentere at det kanskje ikke er åpenbart for alle som skal forholde seg til retningslinjene hva rikspolitiske retningslinjer faktisk er, og hvilken status de har for de som skal forholde seg til dem. Hva betyr det at det "bare" er retningslinjer, og hvilken status har de for eksempel til annet lovverk? FFO mener dette kort bør komme fram innledningsvis i den utdypende forklaringen og veiledningen, hvis denne er tenkt som en støtte til retningslinjene. Hvis ikke, bør det komme fram i selve retningslinjene.

Med vennlig hilsen

FUNKSJONSHEMMEDES FELLESORGANISASJON

Margaret Ramberg
Leder